

בית מרן

תזכורת!!!
עירובי תבשילין
ביום המישי חוהמ"פ
ערב שביעי
של פסח

לע"נ מרן רבינו עובדיה יוסף זי"ע

ערש"ק חג הפסח
יד' בניסן תשע"ח
פרשת השבוע: והיה היום
מוטטרו: בפת היא (וישע ה')
סו"ו אכילת חמץ: 10:12
סו"ו ביעור חמץ: 11:28

עלון מס' 159

הרב המקומי הגאון הגדול רבי משה מאיר שליט"א חבר מועצת חכמי התורה.

כותב השיעור: הרה"ג רבי יצחק לוי שליט"א רבב הראשי של חדר נטר

שיעורו השבועי

של מרן הראשון לציון הגאון הגדול
רבינו יצחק יוסף שליט"א
נשיא בית הדין הרבני הגדול

העיר	הדלקת נרות	צאת שבת	דבינו תם
ירושלים	18:42	19:34	20:19
תל אביב	18:40	19:31	20:16
חיפה	18:41	19:33	20:18
באר שבע	18:41	19:32	20:18

השבוע זכות עלון
"בית מרן" מוקדש:
בועז בן מרגיט
לפרנסה וכל הישועות

לכל הענינה שומע עלון "בית מרן" יחייב קבוצה
לפרנסה ולרפואה שלמה או להיבדל לעולם נשמת

חייגו: *5290

קו הילכות "בית מרן"
הינסיס 24 שיעור
גם בבית החברים והחברים
הכר פנאל בעניני חג הפסח

חייגו: *5293 שלוחה 1

תוכן העניינים:

- עמ' 4-1** השיעור השבועי
מורנו ורבינו רבי יצחק יוסף שליט"א
- עמ' 5** חג הפסח
הגאון הגדול רבי ברוך שרגא שליט"א
- עמ' 6** משפטי ישראל
הרב ישראל לורי שליט"א
- עמ' 7** לחיות עם האמונה
הרה"ג רבי י. ישראל לוגסי שליט"א
- עמ' 7** חינוך הילדים
הרב אברהם ברזילאי שליט"א

הלכות פסח

מנהגיו של מרן זצ"ל בליל הסדר, ובסיפור יציאת מצרים. חשיבות סיפור יציאת מצרים כהוגן. זמן תחילת עריכת הסדר. כמה מצה צריך לאכול בליל הסדר, ואם משערים כזית לפי נפח או לפי משקל. ברכת מעין שבע בליל פסח שחל בשבת.

סיפור יציאת מצרים

א. גולת הכותרת של ליל הסדר היא מצות "והגדת לבנך", 'להיות כל איש שומר בביתו ומדבר כלשון עמו'. בימים אלו שלפני חג הפסח כל אחד יכין פירושים ומדרשים יפים על ההגדה, שיוכל לומר אותם לבני ביתו בליל הסדר. מרן זצ"ל בסיפור יציאת מצרים היה יורד לרמה נמוכה יותר מהגון, כדי שכל הקטנים יבינו, ואפילו ילדים קטנים בני שלש וארבע היו יושבים מרותקים, היה מספר וממחיש להם את מכת דם, וצפרדע, ואיך ה' הפלה בין מחנה ישראל למחנה מצרים, ובפרט במכת ערוב, וגם בבית הכנסת היזדים מרן היה מספר את הדברים בצורה חיה. אבל גם היה אומר קושיות ותירוצים, כי היו מסובים על שלחנו הבנים והחתנים והנכדים הגדולים שהם תלמידי חכמים, וצריך לומר להם חידושים. גם לאחר סיום הסדר היה ממשיך עד שעה מאוחרת לדבר בעניני הלכה עד שתחטפנו שינה, וכמו שכתב מרן השלחן ערוך (סימן תפא סעיף ב): חייב אדם לעסוק בהלכות הפסח וביציאת מצרים, ולספר בניסים ובנפלאות שעשה הקדוש ברוך הוא לאבותינו, עד שתחטפנו שינה. ומרן זצ"ל היה מספר לנו: שאלו אותי השנה שאלה כזו, קרתה בעיה כזו וכו', והיה דן אתנו.

עת לישון

ב. טוב להנהיג בערב פסח לתת לילדים לישון, יסגרו את הוילון ויעשו חושך, כדי שבלילה יהיו עירניים. מרן זצ"ל היה מקפיד על זה, וכמו שאמרו בגמרא פסחים (קט). על רבי עקיבא, שמימיו לא אמר הגיע עת לעמוד בבית המדרש, חוץ מערב פסח וערב יום הכפורים, בערב פסח בשביל תינוקות כדי שישנו ביום ולא בלילה.

חיזוק האמונה

ג. גם הילדים קטנים צריכים להתחזק באמונה, וכאשר מספר להם את סיפור יציאת מצרים, איך ה' הפלה בין ישראל למצרים, למצרים היה חושך ולכל בני ישראל היה אור במושבותם, מזה נגיע להאמין גם בשאר הטבע שהוא הכל מאת ה'. אם

אדם יתבונן בין שהכל פלא של ה' יתברך, יש לאדם מעיים באורך ששה מטר, ויש לו בעין נקודה קטנה שמצלמת ורואה למרחקים, מבשרי אחזה אלוה. זורעים גרעין קטן באדמה ויוצא ממנו עץ גדול שיש בו ויטמין סי ושאר ויטמינים שהגוף צריך. מי ברא את כל ההרים והגבעות, והנהרות והמפלים? הכל הקדוש ברוך הוא. על ידי סיפור יציאת מצרים יגיע לכל האמונה, ולכן חג הפסח נקרא גם חג האמונה.

אכילת אורז וביצה אחר הקידוש

ד. מנהגו של מרן זצ"ל לאחר הקידוש, שהיו מביאים לו מעט אורז, כל היום כמעט הוא לא אכל, היה יושב ולומד וכותב, עד שמגיע זמן מנחה, כולם בבית עוסקים בהכנות לחג, והוא עוסק בתורה, בליל הסדר הוא רוצה להאריך בסיפור יציאת מצרים, אבל לא אוכלים עד אחרי המצה והמרור, לכן היה אוכל מיד אחרי הקידוש מעט אורז, וכן היה אוכל גם ביצה זכר לקרבן חגיגה, ומברך ברכה אחרונה בורא נפשות, וממשיך ורוחץ כרפס. למרות שבכרפס אנחנו נוהרים שלא לאכול כזית, וגם מי שעבר ואכל כזית לא מברך ברכה אחרונה, שם הטעם הוא כדי שלא יכנס בספק אם צריך לברך בורא פרי האדמה על המרור, ולכן ברכת הכרפס פוטרת את המרור, מה שאין כן הביצה שברכתה שהכל והאורז ברכתו מזונות.

קידוש בצאת הכוכבים שלנו

ה. בליל הסדר לא צריכים להמתין לזמן רבינו תם, גם מי שמקפיד במוצאי שבת לשמור שבת כשיטת רבינו תם¹, אבל בליל הסדר לא צריכים להקפיד על זה, בפרט שהיום יש לנו שעון קיץ והלילה מאוחר

1 לפני ששים ושבעים שנה אפילו חכמי פורת יוסף לא היו מקפידים על זמן רבינו תם במוצאי שבת, סמכו על מה שכתב בשו"ת נחפה בכסף (ח"א דקנ"ד ע"ג) שהמנהג כהגאונים הוא מנהג קדום, עוד קודם זמן מרן השלחן ערוך, ולכן רוב העולם נוהגים להקל להוציא את השבת כרבע שעה או עשרים דקות אחרי השקיעה. אבל מרן זצ"ל החדיר את הענין לחוש לשיטת רבינו תם, כבר לפני למעלה מששים שנה היה מדבר על זה בשיעורים, עד שהיום גם הרבה בעלי בתים מקפידים על כך.

יותר, יכולים לכתחילה לעשות קידוש כשיטת הגאונים, עשרים דקות אחרי צאת הכוכבים.

מושב זקנים

1. במושב זקנים ובבתי חולים יש להם בעיה, כי הם הולכים לישון מוקדם, ולכן רוצים לעשות להם קידוש מוקדם, האם יכולים לעשות להם קידוש מפלג המנחה? פלג המנחה הוא שעה ורבע קודם צאת הכוכבים, ואפשר להתפלל ערבית מפלג המנחה, אבל את הסדר צריך להתחיל בלילה ממש, כי נאמר בפסוק "ואכלו את הבשר בלילה הזה", והתוספות (פסחים צט: ד"ה עד) הביאו בשם התוספתא, שהמצה הוקשה לפסח שצריך לאכלה דוקא בלילה, והוא הדין לקידוש, וכמו שפסק מרן השלחן ערוך (סימן תעב סעיף א) שאין לקדש עד שתחשך. והסביר המגן אברהם (סק"א), כי הקידוש הוא אחד מארבע כוסות, וכל ארבעת הכוסות צריכים להיות בלילה כמו כל מצוות הלילה.

קדש ורחץ במגניה

2. רש"י סידר את הפיוט "קדש ורחץ", ויש אומרים שמהר"ש מפחיזא חיבר אותו, ומהר"ם מרוטנבורג כתב חרוזים אחרים. על כל פנים אנחנו נוהגים לומר את החרוזים "קדש ורחץ", ואם רואה שעדיין לא הגיע צאת הכוכבים, ישיר אותו כמה פעמים עד שיגיע הזמן.

סעודת שבת מפלג המנחה

3. בכל שבת יכול להקדים ולקדש ולאכול סעודת שבת מבעוד יום מפלג המנחה, כך דעת מרן השלחן ערוך (סימן רסז סעיף ב). המגן אברהם (סק"א) והמשנה ברורה (סק"ה) מביאים שיש חולקים על זה, וכתבו שלכתחילה נכון לחוש לדבריהם, שלא יאכל עד שתחשך, כי אין יצא ידי חובת סעודת שבת ביום ששי, הרי דין שלש סעודות למדנו כמה שנאמר בפסוק (שמות טז, כה) "אכלוהו היום כי שבת היום לה' היום לא תמצאוהו בשדה", שלש פעמים היום, ואם כן כל השלש סעודות צריכות להתקיים ביום שבת. ואמנם יכול להוסיף מחול על הקודש, אבל זה רק לענין קדושת השבת שאסור בעשיית מלאכה, אבל עדיין במציאות הוא יום ששי. מי שרוצה להחמיר כדעת המגן אברהם והמשנה ברורה יאכל עוד כזית פת בצאת הכוכבים, אבל לדעת מרן גם אם סיים את הסעודה מבעוד יום יוצא ידי חובה. ובאמת לדעת רוב הפוסקים תוספת שבת היא מדאורייתא, ודעת מיעוט הפוסקים שתוספת שבת דרבנן, וכמו שהביאו המרדכי (מגילה רמז תשצח) והמאירי (ר"ה ט). והאור זרוע (ח"ב הל' ערב שבת ס"ד) שתוספת שבת מדרבנן, והרמב"ם לא הזכיר כלל דין תוספת שבת, ונחלקו בדעתו אם הוא סובר שתוספת שבת דרבנן, או שאין חיוב כלל בתוספת שבת, ונראה יותר בדעתו שאין שום חיוב. אבל כאמור לדעת רוב הראשונים תוספת שבת דאורייתא², ולכן יכול לקדש ולאכול סעודת שבת מפלג המנחה. אבל בליל הסדר יש דין מיוחד שצריך להמתין עד שתחשך, דהיינו צאת הכוכבים.

כמה מצה צריך לאכול

4. יש חובה בליל הסדר לאכול מצה בשיעור ארבעה "כזית", שני כזיתות ב"מוציא מצה", ומי שקשה לו יאכל רק כזית אחד, אבל לכתחילה עדיף שבעל הבית לאחר שבידך ויבצע יתן לכל אחד שני כזיתות. ואחר כך בכורך עוד כזית מצה אחד, אנחנו נוהגים לכרוך את המרור במצה, ויש שכתבו להיפך, אבל מנהגנו כדעת רוב הפוסקים לעטוף את המצה במרור, ואחר כך באפיקומן עוד כזית מצה אחד. זה המיינומום שצריך לאכול בליל הסדר, ומי שרוצה לאכול יותר, יכול לאכול יותר.

שיעור כזית

5. כמה זה כזית, לדעת הר"ף והרמב"ם (ע' בשו"ת יחוה דעת ח"א סימן טז ד"ה אולם) שיעור של שליש ביצה, הביצה היא שמונה עשרה דרהם, ואם כן הכזית הוא ששה דרהם, לדעת הגרא"ח נאה (בספר שיעורי תורה) כל דרהם

2 הרדב"ז היה לפני כ-530 שנה - כותב שלכולי עלמא תוספת שבת דאורייתא. וזה לא מדויק, אמנם המאירי לא נדפס בתקופתו, אבל יש עוד קצת ראשונים שסוברים שתוספת שבת דרבנן, ומכל מקום לרוב הראשונים תוספת שבת דאורייתא.

הוא 3.2 גרם, ויש אומרים שכל דרהם הוא 2.7 גרם או 2.8 גרם, אנחנו נוהגים לשער באמצע, דהיינו כל דרהם שלשה גרם, ולפי זה להרי"ף והרמב"ם הכזית הוא כשמונה עשרה גרם. אבל לדעת התוספות במסכת חולין (קג:) ועוד, הכזית הוא כחצי ביצה, וכן פסק מרן השלחן ערוך (סימן תפז), ואם כן בכזית יש תשעה דרהם, ולפי החשבון שכל דרהם הוא שלשה גרם, אם כן בכזית יש כעשרים ושבעה גרם.

מעשה רב

6. למרן זצ"ל היה בבית משקל מיכני על קפיץ, לא אלקטרוני, ובליל פסח היה שוקל את המצות פעם פעמיים, ואחר כך היה מחלק בהשערה, נותן ברווח לא בקמצנות, כי אם נותן בדיוק כזית, לפעמים נופלים פירורים, או שנשאר בין השינים, ולכן יתן ביד רחבה.

משערים במשקל

7. מנהגו לשער את הכזית במשקל ולא בנפח, למרות שהרמב"ם בפירוש המשניות (מסכת עדיות פ"א משנה ב) כתב לשער בנפח, וכן כתבו עוד ראשונים, וכן כתבו הפרי חדש (ו"ד סי' צט סק"ו), והפרי תואר (שם סק"ד), והכף החיים בורה דעה (סי' צח סק"ה) הביא בשם האחרונים, שמי שמשער במשקל מאכיל טריפות. איך משערים בתערובת של איסור והיתר בנפח? ממלאים כלי במים עד למעלה שאין עוד מקום לכלום, ומכניס לכלי זה את חתיכת האיסור שנפלה לתבשיל, או חתיכה אחרת כדוגמתה, ורואה כמה מים יצאו מהכלי כנגד אותה חתיכה, ואז משער אם יש ששים כנגד המים הללו. אבל באמת יש באוצר הגאונים על מסכת ביצה (סי' א) תשובה מאת רב שרירא גאון - לפני כאלף שנה - בענין השיעורים של כזית וכביצה וכו', שכולם ניתנו למשה רבינו מהר סיני, ולא בצמצום, אלא הכל לפי דעתו של רואה, ולכן אם עשה במשקל ולא היה מדויק כל כך, לא נורא. וכן כתב הרב המגיד (פ"א מהלכות עירובין הלכה יב) בשם תשובות הגאונים, שמשערים במשקל, כי כך קל יותר לכל אחד לשער לפי דעתו, ובדרך כלל המשקל קרוב לנפח. אמנם יש חולקים על זה, אבל כך נהגו רבותינו הספרדים דור אחר דור לשער במשקל.

מנהג הספרדים מדורי דורות

8. הרב בית דוד (סימן פב) כתב בפירוש בענין שיעור קביעות סעודה שהוא שבעים ושנים דרהם, שמשערים במשקל. אחריו רבי חיים פלאגי (בספר חיים לראש עמ' טז), בשום מקום לא כתב לשער בסמ"ק, אלא בדרהם, במשקל. וגם חבר בית דינו הרב פתח הדביר (סימן קצ, דף קצו ע"ב) הלך בדרכו, וכתב לשער במשקל. אחריהם המשיך גם הזבחי צדק (סי' צח סק"ד סי' צט סק"א) כתב שנוהגים לשער במשקל. וגם הבן איש חי (פרשת פנחס סעיף יט ועוד) כתב בכמה מקומות לשער במשקל. וכי לא ידע את הפוסקים הללו שצריך לשער בנפח, אלא שמך על דברי הרב המגיד בשם רב שרירא גאון, ועל המנהג מדורי דורות. כל גדולי הספרדים בדור הקודם נהגו כך, מעולם לא שמענו על רבי עובדיה הדאיה ורבי אפרים הכהן ורבי עזרא עטיה שמישהו מהם הזהיר למדוד לפי נפח, אלא לפי משקל.

אזהרת הכף החיים שלא לשנות מהמשקל

9. הכף החיים (סימן קסח סקמ"ו) כתב, שכן המנהג פשוט אצל בעלי הוראה לשער הכל במשקל, ואין לשנות³. כנראה בזמנו גם כן היו כאלה בבני ברק שהוציאו חוברות, ושיגעו את האנשים למדוד לפי הנפח, ולכן כתב "ואין לשנות".

מרן לא הסכים לשנות מהמשקל

10. מרן זצ"ל בחזון עובדיה ימים נוראים (דיני חמשה עיניים סעיף יב) ובחזון 3 דיברתי פעם בליל שבת והיה צבור גדול, אמרתי מה שכתב הכף החיים שאין לשנות מהמנהג לשער במשקל. קם אחד בעל תשובה עם זקן ארוך, נראה שחושב את עצמו רשכבה"ג, ואמר: אין דבר כזה בכף החיים! אמרתי לו: תענין אחר כך. אחרי כמה שנים בא אלי והתחנן שאמחל לו, מה קרה? טעיתי, ראיתי שכתוב בכף החיים כמו שכבודו אמר. אמרתי לו: זה דרך ארץ? רב בא למסור שיעור, אפילו אם היית צודק, היכן המדות, היכן "הטקט", אם היה מישוהו אחר היה צועק עלי: שחוף! אבל אני אמרתי לו: תענין אחר כך, כך צריכים לנהוג תלמידי חכמים, 'טרחכם ומשאכם וריבכם', 'עלי היו כולנה'. למרות שעשה שלא כהוגן, מחלתי לו, לא יהיה המוחל אכזרי, אבל נלמד מוסר השכל לא לנהוג כך.

עובדיה פסח (הלכות ליל הסדר עמ' מב, עג) ובשאר ספריו כתב תמיד לפי משקל, מעולם לא כתב לפי נפח. אחד מהאחים לחץ על מרן שיכתוב לפי סמ"ק, אבל מרן לא רצה לשמוע לו. אנחנו לא זזים מהוראות מרן זצ"ל. כנראה אחי לא ידע את כל הפוסקים האלה, בפרט פתח הדביר הנ"ל שהאריך בזה בדברים מתוקים. המסקנה היא, לשער לפי משקל, זה מה שמרן זצ"ל עשה בבית. ובשנים האחרונות היה שואל אותי מה אני דורש בשבת הגדול, והיה מבקש ממני לפרסם ברבים שמשערים את הכזית במשקל.

ברכת מעין שבע אם היא כחזרה או כברכה

טז. השנה חל פסח בשבת, ויש שמכשילים את הרבים ומורים להם לברך ברכת מעין שבע, לכן נסביר את הדברים בצורה ברורה. בגמרא מסכת שבת (נד:) ובפירוש רש"י שם מבואר, שתיקנו ברכת מעין שבע מפני הסכנה, דהיינו לפי שבת הכנסת שלהם היו מחוץ לעיר, כי חששו לבנות בית כנסת בעיר, שהרי צריך שלא יהיו בתי העיר גבוהים מבית הכנסת, וכמו שאמרו במסכת שבת (יא.), שכל עיר שגגותיה גבוהים מבית הכנסת לסוף חרבה⁴, ולכן בתי כנסת שלהם היו מחוץ לעיר, ואז לו היה חשמל ותאורה ומכונות, ובערב שבת יש שמאחרים לבית הכנסת, עד שמסיימים ההכנות של שבת, ומתרחצים ומסתדרים, רואים שכבר בזמן הגמרא היו מאחרים... וכל הצבור חוזרים כשמסיימים את התפלה, ואותו יחיד שאיחר היו חוזרים לבדם, ובלי רביעי וליולי שבת מצוי מזיקים שיכולים להזיק להם, לכן תיקנו ברכת מעין שבע, שהצבור יתעכבו עוד קצת, ובינתיים היחידים שאיחרו יסיימו את תפלתם ויחזרו עם כולם. ביום חול היו מתפללים בבית, אבל בליל שבת היו באים לבית הכנסת, ולכן הוצרכו לעשות להם תקנה. ויש לחקור בדין ברכת מעין שבע, האם דינה כדין תפלת חזרה, או ככל ברכה, ובחקירה זו יש שמונה נפקא מינה⁵.

נפקא מינה ראשונה

יז. נפקא מינה לדין שליח צבור שטעה בעשרת ימי תשובה, ובברכת מעין שבע אמר האל הקדוש שאין כמוהו, במקום המלך הקדוש שאין כמוהו, אם נאמר שברכת מעין שבע היא כחזרה, כשם שבחזרה השליח צבור חוזר אם אמר האל הקדוש, הוא הדין בברכת מעין שבע, וכך פוסקים מרן החבי"ב בכנסת הגדולה, והאליה רבה, והמטה יהודה, והמטה אפרים, והשלמי צבור, והחיד"א, ורבינו יוסף חיים, הם הלכו כשיטת המקובלים שברכת מעין שבע דינה כחזרה, אבל הגינת ורדים, והיד אהרן אלפאנדארי, והפרי מגדים, והגאון מליסא בסידורו דרך החיים, פסקו שאם טעה לא חוזר, כי אין דינה כתפלת החזרה, אלא כברכה בעלמא.

נפקא מינה שניה

יח. עוד נפקא מינה, בשליח צבור שאומר ברכת מעין שבע ושמוע קדיש וקדושה מהמנין הסמוך, כגון שמתפלל בכותל המערבי, שליח צבור באמצע החזרה לא עונה לכלום, הוא בעולם האצילות ומדבר עם הקדוש ברוך הוא בלשון נוכח "ברוך אתה ה'", ורק יכול לכוין בהרהור, וסומכים על דעת רש"י (סוכה לה:): שאין בזה הפסק, כי מחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, אבל מחשבה רעה הקדוש ברוך הוא לא מצרפה למעשה, אלא שלמעשה שליח צבור לא יעצור להרהר משום טורח צבור. אבל אם נאמר שדין ברכת מעין שבע כשאר ברכה, יענה לקדיש וקדושה כדין ברכות ארוכות, כגון אשר יצר, אלהי נשמה, בורא נפשות, על המחיה, חוץ מברכת המזון, עונה חמשה אמונים, קדוש וברוך, בתנאי שהתחיל את נוסח הברכה, ולא אמר רק "ברוך אתה ה'אלקינו מלך העולם". ולמעשה כתב ביביע אומר שיש לחוש שמא השליח צבור יתבלבל ולכן לא יענה, וכמו שלא עונה בנשיאת כפים.

נפקא מינה שלישית

4 היום נוהגים לבנות בתים גבוהים מבית הכנסת, ובספר אור לציון (ח"ב פ"א אות א) העיר על זה. אבל נעלם ממנו דברי המאירי (שבת יא.) שכל האיסור דוקא כשבונים לגובה לנוי, הייתי ברוסיה ונפגשתי עם פוטין בקרמלין, יש שם מגדלים גבוהים לנוי, זה אסור, אבל הם גוים ולא חייבים במצוות. מה שאין כן היום שבונים בשביל דירון, אין בזה איסור, ובפרט בארץ ישראל שיש בזה מצות ישוב ארץ ישראל.

5 אמרתי כמה פעמים, שבחורים בישיבה שעושים חקירות, צריכים לחשוב אם יש נפקא מינה, יש חקירה בלי נפקא מינה, האם הצלחת היא תחת הכוס או הכוס מעל הצלחת...

יט. עוד נפקא מינה, אם צריך לכרוע בברכת מעין שבע כמו בתפלת העמידה, וכמו בכל תפלת חזרה שצריך לכרוע בברכת אבות תחילה וסוף, ובברכת מודים תחילה וסוף, כך כתב בספר המנהגים. ובספר לבושי מרדכי אומר לא לכרוע, כי ברכת מעין שבע דינה כברכה, ולא כתפלה.

נפקא מינה רביעית

כ. עוד נפקא מינה, מי שלא התפלל מנחה בערב שבת, אם כבר קיבל שבת בצבור לא יכול להתפלל מנחה, אבל אם קיבל שבת ביחיד יכול עוד להתפלל מנחה, אבל אם כבר הגיע צאת הכוכבים לא יכול עוד להתפלל מנחה, צריך להתפלל ערבית שתיים, כגון שנרדם, אונס שינה שמיה אונס, אם לא התפלל במיזיד ויתפלל שתיים, עונו כפלים, זה מעוות לא יוכל לתקון וחסרון לא יוכל להמנות, אבל באונס יש תשלומין. האם יוכל לבקש מהשליח צבור לכוין להוציא אותו ידי חובת תשלומין בברכת מעין שבע, אם דינה כדין חזרה, יכול להוציא ידי חובה, ולא יענה ברוך הוא וברוך שמו אלא אמן בלבד, אבל אם דינה כברכה בעלמא אי אפשר לצאת בה ידי חובת תפלת תשלומין. יש בזה אריכות על פי דברי הגאונים והטור והבית יוסף (סימן רסח), אבל אני אומר כאן בקיצור.

נפקא מינה חמישית

כא. עוד נפקא מינה, אם צריך לפסוע שלש פסיעות אחרי ברכת מעין שבע, ולמעשה יפסע בעושה שלום שבסוף קדיש לתקבל ויכוין על ברכת מעין שבע.

נפקא מינה ששית

כב. עוד נפקא מינה, אם לומר ברכת מעים שבע בבית חתנים ובבית אבלים, לפני חמשים וששים שנה היו באים לבית של החתן ומתפללים ואוכלים שם בשבת, מי היה לו כסף להביא קייטרינג, היו עושים בבית רק עם המשפחה בצמצום, ולהבדיל מתפללים גם בבית אבלים, אם נאמר שברכת מעין שבע כדין חזרה, צריכים לומר בבית חתנים ואבלים, אבל אם נאמר שדינה כברכה בעלמא מפני המזיקים, אין לך אלא חידושו לומר בבית הכנסת, ולא בבית. לפני כמה שנים עשו תפלת ערב שבת ברחוב בר אילן, ואמרתי להם שם שלא לומר ברכת מעין שבע, וכמו שפסק מרן השלחן ערוך (סימן רסח סעיף י), ולא כדברי הבן איש חי (פרשת וירא סעיף י) שאומרים אותה גם בבית. לדעת הפשטנים דינה כברכה, ולדעת המקובלים דינה כחזרה.

נפקא מינה שביעית

כג. עוד נפקא מינה, לענין ליל פסח שחל בשבת, נאמר "ליל שמורים הוא לה'", בליל פסח אין מזיקים, יכול לפתוח את הדלת⁶, אם נאמר שדינה חובה כחזרה, אולי צריך לומר אותה גם בליל פסח, אבל אם דינה כברכה בעלמא, רק מפני הסכנה, בליל פסח שאין בו סכנה לא אומרים ברכת מעין שבע. כך כותב הטור (סימן תפז) בשם העיטור שהביא בשם רב ניסים גאון - שהיה לפני כאלף שנים - שלא לומר ברכת מעין שבע בליל פסח שחל בשבת. וכך פסק מרן בשלחן ערוך (סימן תפז סעיף א), וכך דעת רוב הראשונים, מרן זצ"ל בחזון עובדיה (עמ' רלא) הביא כמה ראשונים, מחזור ויטרי (עמ' רפ), והריטב"א (ר"ה יא), והמאירי (פסחים קט:), והראב"ן בספר המנהיג (הל' פסח אות נב), והארחות חיים (דע"ו סעי' ב), והכל בו (סי' נ), והמכתם (פסחים קט:), והריב"ש (סי' לד), והרשב"ש (סי' שצח). ובילקוט יוסף (פסח ח"ג עמ' תשצז והלאה) הבאנו עוד הרבה פוסקים שכתבו לא לומר ברכת מעין שבע בליל פסח.

אין דבר בלי מחלוקת

כד. לא אכחד שבספר שבלי הלקט (ר"ס ריט) ובספר התניא (סי' מט) כתבו לומר ברכת מעין שבע גם בליל פסח שחל בשבת, אין לך דבר בלי מחלוקת, אבל יש את כללי הפסיקה, עשרות ראשונים כתבו שלא לומר ברכת מעין שבע, ומרן פסק כמותם, לכן נפסק כך להלכה. אבל בשנים האחרונות קם מישהו ומפרסם חוברות חדשים לבקרים, והסתמך על דברי הרש"ש (בנהר שלום דנ"ח ע"ב) שכתב שמדברי הש"ס שלא חילקו בזה, משמע שגם בליל פסח אומרים ברכת מעין שבע. וכבר הגאון רבי חיים פלאגי בשו"ת לב חיים ח"ב (סימן צה) תמה על דברי הרש"ש, אין הוא חולק מסברא על רב

6 רק יש לחקור אם מישהו פתח את הדלת וקרה לו נזק, האם יכול לתבוע את הרב שפסק לו לפתוח את הדלת...

העלון להצלחתם של: מיכל בת אסתר - ומאור בן מיכל לרפ"ש במהרה, פנחס בן שושנה - חיים טובים בריאות פרנסה טובה

ימימה בן שמעון - חיים טובים וארוכים בריאות הצלחה, לריסה בת אלה - כל הברכות, ראובן חי בן אהובה - כל הישועות ישוב הדעת בלימוד תורה בריאות.

ניסים גאון והעיסור ושאר הראשונים. ובאמת מי יכול לחלוק על רבותינו הראשונים, הרי מרן הבית יוסף כתב בהקדמתו: "קצר מצע שכלנו מהבין דבריהם, כל שכן להתחכם עליהם ולהכריע".

המנהג.

לא צריך להתייחס אליהם

כה. הפלא שלי הוא, יש חוברת אחת שמוציאים בכל שנה עם לוח שנה לכל השנה, וכותבים שם הלכות, הכל איפכא מסתברא, הם רואים מה כתוב בחזון עובדיה, והם כותבים הפוך... שלחו לי מתנה את החוברת, שלחתי להם אותה בחזרה, שקול טיבותך... כתבו שם דברים מוזרים: מי שנעדר ממנו יסודות הקבלה, בודאי לא יכוין לאמיתה של תורה, והוא טועה ומטעה בפסקיו. תראו מה הם כותב על כל גדולי הפוסקים, רבי עקיבא איגר, הנודע ביהודה, החתם סופר, כולם פסקו לפי הפשט ולא לפי הקבלה. רבי אליהו מזרחי (שו"ת הרא"ם סי' א) שהיה לפני כ-550 שנה כתב, שכאשר יש מחלוקת בין הפשט לקבלה הלכה כהפשט. והחרה החזיק אחריו הרדב"ז (ח"א סי' לו, פ), שהוא כלל ידוע שהלכה כהפשטנים. וכן כתב בשלמי צבור (דף נג ע"א) שהיה בעצמו מקובל גדול, שכל עניני הקבלה הם רק לשרידים אשר ה' קורא, אבל רוב ככל המון העם צריכים לנהוג כהפשט. והחתם סופר (חאו"ח סי' נא) כותב שמי שמערב פשט וקבלה יחד, הוא עובר משום לא תזרע כרמך כלאים. לכן לא צריכים להתייחס לחוברת הזו, מי שרואה אותה ישים אותה בגניזה, כי סוף סוף יש שם קצת דברי תורה טובים.

גם לפי הקבלה אין לה מקום

כה. בנידוננו לא מוכרח שלפי הקבלה צריך לומר ברכת מעין שבע בליל פסח, והרב חיד"א (שיו"ב סימן תרמב) כתב, שלפי דברי רבינו האר"י ז"ל לא צריך לאומרה. וכן כתב הגאון רבי אברהם ענתבי בספר חכמה ומוסר (אות קצט). כאשר הרש"ש הגיע לבית הכנסת בית אלף תיקן לומר ברכת מעין שבע בליל פסח, ואחר כך בא הראשון לציון רבי חיים אברהם גאגין - היה נכדו של הרב קול אליהו שהיה בדורו של מרן החיד"א - ומכונה הרב האג"ן, והוא שינה את המנהג ותיקן שלא לומר, כדעת רבינו האר"י ז"ל ומרן השלחן ערוך, וכדעת כל הראשונים.

אין ראייה מהרי"ף הרמב"ם והרא"ש

כו. בחוברת שהוציאו על זה כתבו טענה חדשה, כי הרי"ף הרמב"ם והרא"ש לא התייחסו לדין זה, ואם כן יש לנו שלשה עמודי הוראה שסוברים לומר ברכת מעין שבע בליל פסח, ולכן צריך לומר. איזו טענה זו, הרי הם לא דיברו על זה, וכבר כתב השאגת אריה החדשות (בקונטרס חובת קרקע דיני חדש ר"ס ג) שהרי"ף והרמב"ם אין דרכם לכתוב אלא דברים המפורשים בש"ס להדיא, אבל הם מסכימים לשאר החילוקים שכתבו הראשונים האחרים, כי אפושי פלוגתא לא מפשינן.

אין בזה מחלוקת

כז. הרדב"ז (בישנות סי' טז) כתב, שכל הפוסקים סוברים שלא לומר ברכת מעין שבע בליל פסח, והרוצה לאומרה הוא דעת חיזוני, ואין לקרותו מחלוקת כלל, ולא לחוש לדבריו. ומרן הבית יוסף (סימן תפז) העיד שכך 7 "בית אל" שבעיר העתיקה בירושלים, לא ישיבת "בית אל" שבשכונת גאולה, הרב עובדיה הדאיה הקים ישיבה זו שבגאולה.

מי אתה שתקפיד

כט. היה רב אחד בשכונת סנהדריה שבירך ברכת מעין שבע בליל פסח שחל בשבת, והיו שם אברכים חסידיו של מרן זצ"ל, לא סתם "חסידים", אלא קראו מה שמרן כתב על זה והשתכעו, דפקו בתיבה והשיקו אותו שלא בירך. אחר כך הוא אמר: אני לא מוחל למי שהפריע לי, ויש לי עליו קפיידא! מי אתה שתקפיד ולא תמחל?! מי שמברך יש עליו קפיידא של מרן... לכן צריכים להזהיר את הצבור שלא לומר ברכת מעין שבע. ואם אחד אמר לא יפסיקו אותו באמצע, אבל לא יענו אחריו אמן, כי זה ספק אמן יתומה, והעונה אמן יתומה אמרו עליו שיתיימנו בניו חס ושולם.

חדש!! קו הלכה 24 שעות לקוראי עלון "בית מרן" תושבי חו"ל 073-7685352

באפשרותך להאזין בשידור חי לשיעורו השבועי של מין הרשל"צ שליט"א מביהכנ"ס היודים כל מוצש"ק בשעה 21:00 בקו הליכות "בית מרן" 5293* שלוחה 2

השבוע זכות השיעור "בית מרן" מוקדש:

מיכל בת מרי מרים - להקמת בית נאמן בישראל

לכל המעונין להתברך מפיו קודשו של מורינו ורבינו הראש"ל שליט"א בשידור חי בשיעורו השבועי להצלחה לרפוא"ש או לעילוי נשמת יקירכם חייגו: *5290

ניתן לשמוע את השיעור של הראש"ל שליט"א גם בתדרים החדשים של 'באן מורשת' 90.8fm, 92.5 fm, 100.7 fm ובקול חי 93.00fm, 92.8fm

באן מגדלים גדולי דור

מאת התלמיד החביב: יקיר אהרון ל"ת "מר ציון" צפון

"כנגד ארבעה בנים" בספר "דרשות למועדים" של הרה"ג רבי אהרון זכאי שליט"א

מסופר על נחומק"ה שהיה הבודחן של הניר שקלוב שיום אחד הוזקק להלוואה כספית וניגש הוא לבית מסחרו של נשיא הקהילה לבקש הלוואה. כהגנפו אמר לנשיא הקהילה יודע אני שיש לך יד פתוחה ונדיבות, אבל הפעם הירני מבקש ממך להתחשב בסצבי ולתת לי הלוואה בזולה יותר, משום שאני שקול כנגד ארבעה בנים שבתורה, שאלוהו נשיא הקהילה תסביר את עצמך? אמר לו נחומק"ה הבודחן, חכם אני. כי נתקיים בי הפסוק "לא לחכמים לחם" רשע אני. כי לא פעם אחת קיימת מה שכתוב "לזה רשע ולא ישלם" תם אני. סתם שותם אצלי לא רק הכסף אלא גם הלחם ועכשיו אני גם בבחינת שאני יודע לשאול. כי מי פתי וישראל לעני מסוני כספך.

תודה גם לילד החביב: יאיר ישראלי ת"ת הדר ציון ירושלים - ושמואל המדני כהן ת"ת "אור שרגא" ירושלים.

ילד יקר! התקשר גם אתה לקו הליכות "בית מרן" *5293 שלוחה 7 והקלט הידוש על פרשת השבוע עד יום א' בערב.

נא הקלט עצמך לטל 0737685352

העלון להצלחתם של: גד בן חנה- כל ילדיו יתחננו מהר ובקלות, שירלי בת אילנה- בריאות וכל הישועות, אביטל פסיה בת שרה- להצלחה בכל, מרינה לאה בת שרה- שיהיה בן תורה אמת ויזכה לזיווג הגון, שרה בת מזית הדסה- בריאות הנפש והגוף, יצחק בן מזית הדסה- בריאות הנפש והגוף

עניני חג הפסח

קרבן פסח

לפני שיצאו ישראל ממצרים ציוה אותם הקב"ה לקחת שה לקרבן פסח, לצלות אותו באש ולאכול, כמו שנאמר (שמות יב ט) "אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים כי אם צלי אש" - לא נא שאינו מבושל כל צרכו, לא מבושל במים, ואפילו לא צלי קדר, אלא דוקא צלי אש ממש (פסחים מא). ועוד ציוה הקב"ה שיצלו את הפסח כשהוא שלם, "ראשו על כרעיו ועל קרביו" (שמות שם), והיה אסור לשבור את עצמותיו, כמו שנאמר (שמות יב מו) "ועצם לא תשברו בו".

ויש לבאר, מדוע היה צריך דוקא לצלות אותו באש? ומדוע דוקא כשהוא שלם? ומדוע היה אסור לשבור בו עצם?

ואומר הוזהר הקדוש (ה"ב יח). שהמצרים היו עובדים את השה והוא היה האלוה שלהם, כמו שנאמר (שמות ח כב) "כי תועבת מצרים נזבח לה' אלוקינו", וציוה הקב"ה לעשות בו שפטים ולשרוף אותו באש, כמו שנאמר (דברים ז כה) "פסילי אלהיהם תשרפון באש". ולכן ציוה אותם לצלות אותו כשהוא שלם, ראשו על כרעיו ועל קרביו, שיראו שזה השה שהם עובדים אותו לע"ז ועכשיו צולים אותו באש. ואת עצמותיו השאירו שלמות, כדי שיראו המצרים שאלו עצמותיו של השה שהם מושלכים בחוץ בזיון. וזה היה קשה למצרים יותר מהכל, שראו את ישראל מבזים את הע"ז שלהם ועושים בו שפטים, ולא יכלו לעשות דבר.

ולכן הוציא הקב"ה את ישראל ממצרים דוקא בחודש ניסן שמזלו הוא מזל טלה, בזמן שליטתו, כשהוא בשיא כוחו וגבורתו. שאם היו יוצאים בזמן אחר היו המצרים אומרים שבאותו הזמן לא היתה לו שליטה, אבל בחודש ניסן לא היו יכולים לצאת. לכן הוציאם הקב"ה דוקא בחודש ניסן, בזמן שליטתו של הטלה, ולא יכלו המצרים לעשות להם דבר. ולא עוד, אלא ששרפו את אלהיהם ועשו בו שפטים, והיו המצרים רוצים לפגוע בהם, כמו שנאמר (שמות ח כב) "הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלוננו", אבל לא יכלו לעשות להם דבר.

ומלבד זה שדינה של ע"ז בשריפה, היה ענין נוסף לצלות אותו באש דוקא ולא לבשל, ואפילו לא צלי קדר שהוא נצלה בקדרה, כיון שאם היה בתוך הסיר לא היו רואים מה יש שם, ורצה הקב"ה שיראו אותו בגלוי, שיראו בעיניהם איך שהוא נשרף.

ולכן גם היה אסור לאכול ממנו נא שאינו צלוי כל צרכו, כי אם היו אוכלים ממנו נא היו אומרים המצרים תראו איך האלהים שלנו טעים, שהם אוכלים אותו ואפילו בחצי בישול. לכן היה צריך לצלות אותו היטב.

ובזה יבואר עוד דין מיוחד שמצאנו בקרבן פסח, שהיו אוכלים אותו על השבע, לאחר שכבר אכלו מהבשר של קרבן חגיגה היו אוכלים קרבן פסח על השבע. ולכאורה קשה, הרי בכל המצוות צריך לאכול לתיאבון, ומדוע כאן אוכלים אותו על השבע?

והתשובה היא, כי אם היו אוכלים אותו כשהם רעבים היו המצרים אומרים תראו איך הם אוכלים אותו בתיאבון, לכן ציוה הקב"ה "ולא תותירו ממנו עד בוקר" (שמות יב ז), שחייבים לגמור את הכל באותו לילה, וגם כשהיו כבר שבעים לא יכלו לתת ממנו לאחרים כיון שהפסח אינו נאכל אלא למנוייו, ולכן המשיכו לאכול ממנו על השבע כדי שלא להותיר ממנו, וכך ראו המצרים את ישראל אוכלים את האלהים שלהם בקושי, עושים טובה שהם אוכלים. וזכר לזה עשו ישראל בכל

הדורות ואכלו קרבן פסח אחרי קרבן חגיגה, כדי לאכול את הפסח על השבע. ויהי רצון שיבנה בית המקדש במהרה ונזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים.

סימני הסדר

אם נתבונן בסימנים של ליל הסדר, יש בהם רעיונות נפלאים להתקרב לעבודת ה'. בתחילה **קדש ורחץ** - האדם צריך לקדש את עצמו בתורה ומצוות ולרחוץ את נשמתו מכתמי החטאים ותאוות העולם הזה, וע"ז זה **כרפס יחץ** - הכרפס רומז לשעבוד, שהוא אותיות פרך ס', ששים ריבוא של ישראל שעבדו בפרך, ויש בזה רמז לכל הצער והצרות, ומי שקידש ורחץ את עצמו ימחץ את כל הצרות, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ג מ"ה) כל המקבל עליו עול תורה מעבירין ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ. אבל לא די בזה, האדם צריך לדאוג גם לאחרים ולא רק לעצמו, ולכן **מגיד רחצה** - יגיד גם לאחרים שירחצו את עצמם ויטהרו את נשמתם. וכשבא להוכיח אחרים יזהר לעשות כן בדרכי נועם, בדברים המתקבלים על הלב, ולא בדרך של מריבה ומחלוקת, וזהו **מוציא מצה** - שיוציא כל מצה ומריבה, ויעשה הכל רק בדרכי נועם, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה, וזכות הרבים תהיה תלויה בו. **מרור כורך** - מי שיש לו מריבות של צער ויסורים יקבל אותם באהבה, ואם יעשה כן יזכה שיהיה לו שלחן **עורך** - שיהיה שלחנו ערוך בעושר וכבוד וכל טוב, אבל אין זה כל שכרו, אלא **צפון ברך** - עיקר השכר שמור לו לעולם הבא, ורק את הפירות יאכל בעולם הזה. **הלל נרצה** - שיהיה נח לבריות ויקדש שם שמים במעשיו, וכך יהללו אותו בני אדם, וכל שרות הבריות נוחה הימנו רוח המקום נוחה הימנו, וזה סימן שהוא רצוי גם לפני הקב"ה, וימצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם.

החיוזק היומי

מאת הרב יגאל כהן שליט"א

"הסגולה הטובה ביותר לצאת מכל הצרות בעולם זה לקבל אותם באהבה חפש עכשיו את הטוב ותראה שבורא עולם רוצה לפתוח לך את הטוב"

ניתן לשמוע חיזוק יומי מפי הרב יגאל כהן שליט"א

5293 *שלוחה 8 <- 13

עם המשך החג ניתן להאזין לקו הילכות "בית מרז"

שלוחה 8
הרצאות ממיטב הרבנים

שלוחה 3
לאמונה יומית
מפי הרה"ג רבי יעקב ישראל לוגאסי שליט"א

שלוחה 2
לכל השיעורים של מחון הראש"ל רבי יצחק יוסף שליט"א

שלוחה 4 <- 1
לדף היומי
מפי הרב רפאל אלבו שליט"א

שלוחה 4 <- 2
להלכה יומית
מפי הרב אברהם דניאל שליט"א

*5293

העלון להצלחתם של: נוגה אנה בת עדי - להצלחה, משה בן שרה - להצלחה בכל ושמירה בדרכים, דוד בן מיכל - להצלחה בריאות נחת, אירנה בת לריסה - הצלחה ובריאות, עמית אפרת בת טובה - הצלחה וזיווג, איתמר בן שולמית - הצלחה וכל הישועות, אפרת בת מזל - זיווג הגון

הלכות חול המועד

- * ימי חול המועד נקראו בתורה "מקראי קודש" ולכן ימים אלו אסורים בעשיית מלאכה, ולכן ישתדל לעשות בכל יום סעודה עם מצות ובשר ויין.
- * נחלקו הראשונים האם איסור מלאכה במועד הוא מדאורייתא או מדרבנן, ולמסקנא פסק מרן השו"ע שאינו אלא מדרבנן, ונפק"מ לענין מקום שיש מחלוקת הפוסקים יש להקל.
- * יש כמה וכמה מקרים שיהיה מותר לעשות מלאכה בחול המועד וכמו שיתבאר להלן.
- * דבר האבד - כגון שאם לא יעשה את המלאכה בחול המועד יפסיד ממה שיש לו ואפי' הפסד מועט, או אם יש לו סחורה שלאחר המועד ירד לה המחיר מותר לו למכרה בחול המועד, אך מניעת רווח לא חשובה כדבר האבד לענין זה.
- * צרכי רבים - אם רבים צריכים לדבר מסוים במועד מותר לעשות מלאכה עבור זה אפילו ע"י מעשה אומן ואפי' בפרהסיא.
- * מה שכתבנו שצרכי רבים מותרים במועד, זה דווקא אם הרבים צריכים לכך במועד עצמו אך אם הרבים אינם צריכים לכך במועד עצמו אסור לתקנם במועד.
- * צורך המועד - מותר לעשות מלאכה לצורך המועד אפי' שהוא צורך יחיד, אך אין בהיתר זה אלא מעשה הדייט ולא מעשה אומן.
- * לפיכך מכונאי רכב מותר לו לתקן אוטובוסים ומוניות בכל תיקון שיצטרכו, ובלבד שיש להם נסיעות במועד עצמו. אך אין היתר לתקן מכוניות פרטיות אפילו שבכל הרכב צריך לזה מאוד לצורך המועד, אלא א"כ מדובר בתיקון שאינו מעשה אומן כגון החלפת גלגל וכד' שיש הרבה אנשים שאינם מכונאי רכב שיוודעים לעשות מלאכה זו, שכל ההיתר לעשות מלאכה לצורך המועד אינו אלא כמעשה הדייט ולא מעשה אומן.
- * מה שכתבנו שאין היתר לעשות מעשה אומן לצורך המועד הוא דווקא לשאר צרכים אך לצורך אוכל נפש וכד' מותר לעשות אפי' מעשה אומן כגון שחיטת בהמות לצורך המועד וכד'.
- * צרכי מצוה שאינה במועד אסור לעשותה במועד אף שהיא צורך מצווה של רבים.
- * כל מה שאמרנו הוא דווקא במצב רגיל, אך אם לפועל המועמד לעשיית המלאכה אין כסף לקניית צרכי החג, מותר לעשות את המלאכה על ידו אפי' שהיא מעשה אומן, אך באופן זה יעשו את המלאכה בצניעה, ומ"מ אם אין אפשרות לעשות את המלאכה בצניעה מותר לעשותה בפרהסיא.
- * גם אם לפועל יש מצרכים מינמליים לחג, אם אין לו את צרכי החג ברווח כבשר ויין וכד' כמנהג ישראל, מותר לו לעשות מלאכה כנ"ל, ודלא כמי שהחמיר בזה.
- * גם אם הפועל יכול לקנות את צרכי החג מהלוואות או מאוברדפט וכד' הרי הוא נחשב לפועל שאין לו מה יאכל ומותר לו לעשות מלאכה במועד כנ"ל.
- * פסק מורנו ורבנו רבי עובדיה יוסף זצוק"ל אדם שיש לו עובדים קבועים בעסק שאינם מוכנים לצאת לחופש במועד על חשבונם, ואם יצאו לחופש במועד יתחייב לשלם להם משכורתם שלימה ע"י ההסתדרות וכד', מותר לו להעסיקם במועד דחשיב בשבילו דבר האבד, וכמ"כ במשפטי ישראל.
- * פועל שעובד אצל מעסיק חופשי ואינו יכול להתחמק מהעבודה בחול המועד בהסכמתו המלאה, ואם יתחמק מהעבודה בחול המועד יפטר אותו מעבודתו, מותר לו לעבוד אצלו בחול המועד, ואפי' אם אין זה ודאי שהוא יפטר אך יש חשש סביר לכך, מותר לו לעבוד בחול המועד, שמה שאמרו חז"ל שמלאכת דבר האבד מותרת במועד הוא אפילו בחשש דבר האבד ובלבד שיהיה חשש סביר.
- * לאו דווקא מלאכה אסורה במועד, אלא אפי' קנייה ומכירה אסורה במועד, אלא א"כ זה מסחר לצורך המועד כמכירת מוצרי מזון וכד'.
- * לפיכך אין לקנות בגדים במועד אלא א"כ הם בגדים לצורך המועד עצמו, או שזה דבר האבד וכגון שיש מכירת חיסול וכד' ולאחר המועד המחיר יחזור לקדמותו.
- * מותר להשקות עציצים של פרחים ושושנים וכד' באופן שאם לא ישקה אותם במועד יש חשש שיפסדו.
- * אסור להסתפר בחול המועד ואפילו לגלח זקנו אסור, ומי שרגיל בגילוח הזקן מידי יום ביומו ונאנס ולא גילח בערב החג אסור לו לגלח במועד ואפי' שיש לו צער גדול מזה, ואפי' אבי הבן המוהל והסנדק אסורים בזה.
- * אע"פ שמותר לעשות מלאכה לצורך המועד מ"מ אסור חז"ל להסתפר במועד אף שהוא צורך המועד, מחמת גזירה שאם נתיר להסתפר במועד, אנשים לא יסתפרו לכבוד החג מחמת הלחץ של ערב החג ויסתמכו על כך שיתפרו בחול המועד, ולכן אסרו חכמים להסתפר במועד בכדי שיקפידו להסתפר לפני החג.
- * ישנם מקרים מיוחדים שהתירו בהם חכמים להתגלח במועד אך בצניעה דווקא.
- א. מי שיצא מבית הסוהר בתוך החג, ואפי' היה בית האסורים של ישראל שמתירים לאסורים להסתפר משום שאין לאסיר מצב רוח להסתפר בעודו

בכלא.

- ב. מי שבא מחוץ לארץ בתוך החג ואפי' בא מחוץ לעיר כל שלא היה במקום יישוב קודם לכן.
- ג. אבל ששלמו השלושים ימי אבלו בתוך החג.
- * מותר לשטוף את רצפות הבית בחול המועד בדיוק כמו ששוטף בחול.
- * מותר לקצוץ ציפורניים במועד ואחינו האשכנזים נהגו להחמיר בזה.
- * מותר לגהץ בגדיו בחול המועד ע"י משהחץ חם, כל שהגיהוץ הוא לצורך המועד.
- * מותר לתקן את בגדיו ע"י תיקון שהוא מעשה הדייט, אך תפירה של מעשה אומן אסורה במועד אלא א"כ יש חשש שאם לא יתקן את הבגד במועד הקלוקל יגדל ע"י הרחבת הקרע וכד' שהוא בכלל דבר האבד.
- * כשם שגזרו חכמים על התספורת כך גזרו על הכיבוס שאף שהוא צורך המועד אסורו מחמת חשש שידיחה את הכיבוס לחול המועד.
- * מותר לכבס במועד מגבות, ובגדי ילדים שדרכם להתלכלך תמיד.
- * אם נגמרו לו הבגדים הסמוכים לבשר כגון גפיות ולבנים יכול לכבסם במועד אך אם יש לו מספיק לימי החג ללא שיכבס אסור.

הלכות ספירת העומר

- * נאמר בתורה (ויקרא כא, טו) "וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה שבעה שבתות תמימות תהינה" מכאן שמצוות עשה לספור את העומר החל מליל ט"ו בניסן עד סוף שבעה שבועות.
- * נחלקו רבותינו הראשונים האם גם בזמן הזה שבעונותינו הרבים אין הקרבת העומר מצוה זו נוהגת מן התורה או שמא מחמת שאין הקרבה בפועל אין ציווי לספור אלא מדרבנן, ודעת מרן השו"ע שקיבלנו הוראותיו שבזמן הזה אין הספירה אלא מדרבנן וכמו שהרבה להזהיר בזה מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל.
- * ויש בזה נפק"מ שבנוסח ה"לשם יחוד" לא יאמר את המילים "לקיים מצוות עשה כמו שכתוב בתורה וכו'" אלא יאמר לקיים "מצוות ספירת העומר", שכן כתב הרמב"ם שכל האומר על מצווה דרבנן שחיובה מן התורה עובר בבל תוסיף וכמו שהיה מרבה להזהיר מורנו ורבנו רבי עובדיה יוסף זצוק"ל.
- * יש לברך ולספור את העומר בעמידה דווקא, ומ"מ אם ברך ו/או ספר בישיבה יצא ידי חובה.
- * נוסח הספירה הוא ימים לעומר ולא ימים בעומר.
- * נאמר בתורה "תמימות תהינה" ומזה למד בעל הלכות גדולות שכל הספירה בכל השבעה שבועות הינה מצווה אחת, ולכן אם קרה ופספס את הספירה באחד הימים אבדה מצוותו וכבר אין טעם להמשיך לספור, אך רוב ככל רבותינו הראשונים חלקו עליו בזה ופסקו שכל יום יש מצווה בפני עצמה ולכן ימשיך לספור בברכה.
- * ומרן השו"ע הכריע בזה שוודאי שאף מי ששכח לספור באחד הימים מחויב להמשיך לספור, אך מאידך לא יברך מחמת שכלל גדול בידינו שמכיוון שברכות לא מעכבות ספק ברכות להקל כדי לחשוש לדעת בה"ג.
- * קטן שהגדיל בתוך ימי הספירה, אף שלא החסיר אפי' יום אחד לא יברך על הספירה לאחר שהגדיל, מכיון שכל מה שספר בקטנותו אינו נחשב למצווה לגמרי.
- * נשים פטורות ממצוה זו, ואם רצו להחמיר על עצמם יזהרו לא לברך כלל ועיקר.
- * מי ששכח לספור את העומר בלילה וזכר למחרת ביום ואפי' בין השמשות יספור את ספירת אותו היום ללא ברכה, ומכאן ואילך יספור בשאר הלילות בברכה.
- * המסופק אם ספר את העומר באחד הימים שעברו יכול להמשיך לספור בברכה.
- * השואל את חבריו כמה היום לעומר לא ישיב לו את מספר אותו היום אלא יענה לו ברמז כגון כמה היה אתמול וכד' מפני שאם יענה לו לא יוכל לספור אח"כ בברכה.
- מנהגי ימי הספירה
- * עשרים וארבעה אלף תלמידי רבי עקיבא מתו בימים שבין פסח ללד' בעומר, ולכן נהגו ישראל במנהגי אבילות בימים אלו.
- * נהגו שלא לישא אשה בימים אלו ואפי' מי שמעולם לא קיים פרייה ורבייה, אך בשעת הדחק גדול יש להקל בהוראת שעה למי שלא קיים פרייה ורבייה.
- * נהגו לא להסתפר בימים אלו ואפי' לכבוד שבת, אך בשיער הזקן כתב מורינו ורבנו רבי עובדיה יוסף זצוק"ל שמי שקשה עליו הדבר מאוד מותר לו לגלח זקנו בכל ערב שבת.
- * מותר לקצוץ ציפורניים בימי הספירה ואף האשכנזים מקילים בזה.
- * נהגו לזיזר שמיעת כלי שיר בימי הספירה אך שירה בפה מותר, ובשמחה של מצווה כגון סעודת מילה או הכנסת ס"ת מותר לשמוע אפי' כלי נגינה.
- * מותר לברך שהחיינו בימי הספירה.

חינוך הילדים

הרב אמרם בחזקתא פלוניא
דור מרבי אחרים בחינוך

לחיות עם האמונה

הרה"ג רבי יצחק ישראל לוגאסי שליט"א
רב מדרשות "בית מדר" ונתבר סודות הספרים "נר לרגל" ועוד

והגדת לבנך הנני בני

ליל הסדר. כולנו נשב בלילה הזה ונספר ביציאת מצרים לקיים מה שנאמר "והגדת לבנך ביום ההוא לאמור בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים". אין ספק - לילה שכולו חינוך! ההגדה מתארת לנו את המסובים סביב שולחן הסדר: "כנגד ארבעה בנים דברה תורה. אחד חכם אחד רשע אחד תם ואחד שאינו יודע לשאול". ולכל אחד מהם צריך להסביר את יציאת מצרים בדרך שונה. אך כל מתבונן ישאל את עצמו שתי שאלות מרכזיות. האחת: מדוע ההגדה חוזרת על המילה 'אחד' ארבע פעמים?.. הלא היה צריך להיות כתוב בפשטות "כנגד ארבעה בנים... חכם, רשע, תם ושאינו יודע לשאול", מדוע אפוא מופיעה המילה 'אחד' לפני כל בן ובן מהארבעה? והשאלה השנייה המתעוררת כמעט מאלהיה היא: הכיצד יושב גם הרשע סביב שולחן הסדר? אני חשבת שהרשעים יושבים לנגב חומס בפיתה בכפר דרוזי בצפון ומה להם לחפש בלילה מיושן וגלותי המלווה בקרקרים מחוררים, חסה מרירה ומעט מי מלח. אז מהיכן הגיע הרשע ללילה הזה?... התשובה לשתי השאלות הללו אחת היא, אך מצריכה הקדמה קצרה:

אברהם אבינו צועד עם בנו שלושה ימים כשהוא יודע כי אלו השעות האחרונות במחיצת בנו האהוב שכן הוא הולך להקריבו על המזבח. יצחק מבחין שמשוה אינו כשורה והוא פונה אל אביו: "ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי. ויאמר הנני בני. ויאמר, הנה האש והעצים ואיה השה לעולה?" גם כאן ניתן להבחין בסרבול לשון. יצחק אינו שואל מיד אלא קודם כל אומר "אבי" כאילו המתין לשמוע את המילים "הנני בני" כאישור להצגת השאלה המקננת בו כבר שלושה ימים. סוד ויסוד חינוכי גדול יש כאן. כדי שילד יהיה אומץ לפנות אל אביו ולספר לו את המועקה שעל ליבו, לפרוק את אשר כבד עליו, לשתף את ההורה בשינויים המתחוללים בקרבו, הוא חייב להיות משובח שהמסר הראשון שיקבל בחזרה יהיה "הנני בני", אני כאן בשבילך! אתה ה'בן יחיד שלי! לכל מה שתצטרך קשוב אני. לא טבוח שמה שתאמר ינעם לאוזני, אולי הנך עומד לגלות לי סוד אפל ממעשיך, אך אני תמיד כאן בשבילך לכל נושא שרק תרצה לדבר עליו, "הנני בני!" לא בכדי שיבח הקב"ה את אברהם אבינו ע"ה דווקא בחינוך הילדים. לא לחינם העיד עליו יודע תעלומות "כי ידעתיו למען אשר יצווה את בניו ואת ביתו אחריו ושמרו דרך השם".

מכאן נחזור לליל הסדר. נכון, ישנם בנים רשעים שכבר מזמן נטשו את בית אבא והם כבר אינם יושבים בליל הסדר סביב השולחן אך אלו רשעים שהוריהם גערו בהם, לחמו בהם, לא היו מוכנים אפילו לשמוע על מחשבות הכפירה שהתחוללו בקרבם. בתחילה, כשהיו להם תהיות על דרך היהדות או שאלות באמונה, כשפנו בהיסוס מה אל הוריהם ושאלו "ויאמר אבי" - הם מעולם לא שמעו את המילים "הנני בני". הם רק שמעו "אוי, ה' ירחם. מאיפה הבאת את מחשבות הכפירה האלו???" אם היו המסכנים הללו מקבלים יחס חם, מכיל, יחס שמשדר מסר חד משמעי של "הנני בני" - מה שלא יהיה אתך, אני אבא שלך, אני אמא שלך. לעולם לא אעמוד בצד השני של המתרס. רק אתך ולצידך - אזי לא היו נמלטים החוצה. אזי היו גם הילדים הללו יושבים סביב שולחן הסדר שנה אחר שנה, עד שבסופו של דבר היו נמסים מהאוירה המיוחדת וחוזרים בחזרה אל החיק החמים של תורתנו הקדושה. כל זה רמזו בלשון ההגדה: "אחד חכם, אחד רשע, אחד תם ואחד שאינו יודע לשאול" - ילד שמקבל יחס של אחד, בן יחיד ומיוחד שאבא תמיד נכון להיות בעזרו - ילד כזה לא מנגב חומס בכפר כנא. הוא שם כיפה על הראש ויושב ליד אבא. גם אם הוא שואל שאלות אבל הוא תמיד יהיה ליד אבא, זה שכל החיים אמר לו "הנני בני".

פסח כשר ושמח!

הקרן האחרון של רכבת הדורות

מי לא היה רוצה לקבל לפתע, ללא עמל כמעט הארה גדולה לנשמתו, לזכות בדבקות בקב"ה, הרי הדברים הללו דורשים עמל? על כל טיפת השגה צריך לעמול מאוד קשה. ובכן, יש יום אחד בשנה שבו הקב"ה נתן לנו אפשרות לזכות במתנה שמיימת כזאת - ליל הסדר.

יש אדם שכדי להשתכר טוב, עליו לעבוד קשה, לנדוד הרחק מהבית. לעומת זאת יש אדם שזוכה לעשירות בדרך מציאה, כמו ירושה או זכייה בהגרלה. גם ברוחניות זה כך. האריז"ל גילה שיש לנו לילה גדול וקדוש, ליל הסדר, וכאשר אנחנו מתפללים תפילה ערבית בהיכנס החג הקדוש של פסח, הקב"ה מאיר בנשמות ישראל הארה גדולה שלא בהדרגה. בכל יתר ימות השנה ההארה בנשמות ישראל מגיעה על ידי הכנה רבה, דרגה אחרי דרגה, ואילו בהיכנס ליל פסח, עם ישראל מקבלים הארה בנשמותיהם מעין הימים ההם. בזמן שיצאנו ממצרים היינו שקועים במ"ט שערי טומאה, ואם הקב"ה היה מרעיף עלינו מעט קדושה בדרך הדרגה, המעט היה מתבטל ברובו הטומאה ששקענו בה, לכן היה הכרחי שיאיר בנשמותינו כמות גדולה של קדושה. התורה נקנית בארבעים ושמונה קנינים, מעלות קדושה וטהרה של האדם. רבי פנחס בן יאיר מספר על מהלך של עלייה מדרגה לדרגה, ולפיכך אין אפשרות לזכות פתאום לרוח הקודש ולנבואה. אם כן, איך "ראתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל"? בני ישראל כלו בני שקועים בטומאה, עד שקטרגה מידת הדין ואמרה "הללו עובדי עבודה זרה, והללו עובדי עבודה זרה", והנה בתוך שבעה ימים הפחותה שבישראל ראתה מה שלא ראה יחזקאל הנביא, ואם כך, תארו לכם מה ראו שאר בני ישראל!

אלא שהקב"ה האיר בנשמתם הארה גדולה מעל הטבע, פסח ודילג על כללי הטבע שנצרכים בדרך כלל, כדי שהאדם יזכה לנבואה ורוח הקודש, שהעבודה לזכות בהם היא איטית ומפרכת מאוד. מסביר האר"י הקדוש, שאותה הארה גדולה נשנית בכל שנה בנשמות ישראל בחג הפסח. לאחר מכן, אותה הארה מסתלקת, וחוזרת בימי ספירת העומר טיפין טיפין, אחד לעומר, שניים לעומר, עד חג שבועות, שגם אז מקבלים הארה מאוד גדולה, אבל בדרך הדרגה.

אדם צריך להכין את עצמו לקראת ההארה של פסח, ולכן חשוב שבימים הזה יהרהר בתשובה, יקבל איזון קבלה, וכך יכשיר את עצמו לאותה הארה. על האדם לקבל עליו אהבת ישראל, להסיר כל מיני קפידות וכעס מלבנו, וכך יזכה לקבל את הקדושה שהקב"ה רוצה להעניק לו בלילה הקדוש הזה. העיקר בליל הסדר הוא לחגוג בלי כעסים, חלילה. כידוע מתכנסות משפחות בלילה הזה, וייתכן בהחלט שלא תמיד הסדר מסודר, ופתאום יחליט אחד לקחת את הסדר לידיים, ויעמיד את האנשים במקומם...

זה לא הזמן לחנך ולצעוק. חשוב להסביר לכולם את ערך קריאת ההגדה וקיום שאר המצוות, אבל אם אתה רואה שהדברים לא נשמעים, תיכנס אתה בתוך ההגדה, תחווה את סיפור יציאת מצרים, שזה באמת עיקר המצווה - "חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים", בחוויה עצמית.

יש לספר למסובים סיפור, אם יש להם את הסבלנות לשמוע, ואם לא, אפשר לספר באמצע הסעודה או בסופה, ואז יש לך אפשרות לספר עד אור הבוקר. כך האדם ממלא את מצבריו באמונה ובביטחון בקב"ה, כי סיפור יציאת מצרים הוא בעצם יסוד אמונתנו, להאמין בהשגחת ה' ובישועתו כהרף עין.

בסיפור יציאת מצרים, האדם מעביר במורשת לבניו את כל כוחות הדורות מיציאת מצרים עד היום. אפילו אם הבן חכם מאביו, יש מצווה שהאב יספר לבנו, מכיוון שזה כמו קרונות רכבת. הבן הוא הקרון האחרון, ואתה הקרון שלפני האחרון, וכשאתה בא ומעניק לו אמונה בלילה הזה, אתה בא מכוח כל הקרונות שלפניך. הוא צריך לשאול "מה נשתנה?", ואילו אתה זה שעונה. אתה מעמיס הכל על בניך, שיתחברו לכל הדורות הקודמים.

חג שמח לכל בית ישראל, שנזכה כולנו במהרה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים בבית מקדשנו ותפארתנו במהרה בימינו, אמן.

רבני "בית ארן" יחד עם צוות הצורכים
מברכים את קוראי העלון וכל בית ישראל
בברכת חג פסח כשר ושמח!
"שנזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים
במהרה בימינו אמן"
העלון הבא יצא אי"ה בפרשת "תזריע מצורע"

העלון להצלחתם של: שרה בת יפה- למציאת עבודה והצלחה בכל, נוריאל בן צוריה- רפואה שלמה, מאיר רומי בן זוהרה להצלחה בכל ר יוסף בן מסעודה רפ"ש.

מכירת חמץ

ניתן להעביר
מכירת חמץ עד
יום שישי ערב פסח
בשעה 08:00 בבוקר.

"בית מרן"

תקיים מכירת חמץ כדת וכדין
דרך הרבנות הראשית לישראל

ובראשם הראשון לציון

מרן רבי יצחק יוסף שליט"א

למכירה חייג: 5293 * שלוחה 1 <- 2

קו הילכות
"בית מרן"

הרבנים פה
24 שעות

גם בבין הזמנים והוהמ"פ
לכל שאלה בעיניני
חג הפסח

חייגו: 5293 * שלוחה 1 <- 1

ספר השירים שירי לה'

* כריכה קשה

* נייר כרומו מפואר

* מסודר בצורה יפה וברורה
ומחולק לשירים המיועדים
לערב שבת, שבת
בבוקר, סעודה שלישית,
סעודה רביעית, וכן שירים
לחתן וכלה, ברית מילה, בר
מצוה, ולכל חג וחג,
ועוד מגוון שירים לכל השנה.

ליחידים
ולסיטונאות

להזמנות: 054-8536781

* לא כולל דמי משלוח | דרושות נקודות מכירה ברחבי הארץ!

חדש בקו הליכות "בית מרן"

שואלים אותך
מה יהיה מחר?
תענה גן עדן.
ומי אמר לך?
אבא שלי שבטמים
שאוהב אותי
הכי מכלום

הרב יגאל כהן שליט"א
בחיזוק יומי

5293 * שלוחה 8 <- 13